

EYLÜL/2024

Genç Gelişim ve Girişim Derneği-SAKARYA

Yapay Zeka Destekli Kadın Girişimciliği Yaygınlaşıyor!

**Bu Proje T.C İçişleri Bakanlığı Sivill Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü
Taraından Desteklenmektedir.**

Giriş

Genç Gelişim ve Girişim Derneği koordinatörlüğünde, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi ve KIZILAY Kadın Sakarya İl Başkanlığı ortaklığında hazırlanan, İçişleri Bakanlığı tarafından desteklenen ve Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmekte olan Proje Destek Sistemine ‘Yapay Zeka Destekli Kadın Girişimciliği Yaygınlaşıyor’ isimli proje önerisiyle başvurmuştuk. Bağımsız uzmanlar tarafından değerlendirilen projemiz uygulanmaya hak kazandı ve Nisan 2024 itibariyle hayata geçirilmiştir. **Sakarya merkezli** olarak kurulan Genç Gelişim ve Girişim Derneği, Sakarya ve yakın illerde ikamet eden/eğitimini sürdürmekte olan **gençlerin** oluşturduğu bir sivil toplum kuruluşudur. Dernek, gündem olarak ‘hak temelli’ konuları ele almıştır.

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü Programı’nın da önceliklerinden birisi olan ‘**dezavantajlı gruplar**’ üzerine bir kurgu yapılarak, proje önerisi hazırlanmıştır. Bu arada, sadece Genç Gelişim ve Girişim Derneği’ne sundukları destek için değil aynı zamanda ‘**Girişimci Kadınların**’ gelişmesine yönelik katkıları içinde İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğüne teşekkürlerimizi sunmak istiyoruz.

Bu doküman, projeyi uygulayan uzman ekip tarafından ‘**Kadın Hakları ve Yapay Zeka**’ alanında çalışan **akademisyenler, sivil toplum aktivistleri, profesyoneller** için bir nevi yönlendirici bir niteliğe sahip olması motivasyonu ile hazırlanmıştır. Sonuç raporu beş bölüm halinde hazırlanmıştır. Bunlar ilk bölümde projeyi hayata geçiren **kuruma ilişkin bilgilendirme**, ikinci bölümde proje özeti ve arka planı, üçüncü bölümde **projeye ait uygulama bilgileri**, dördüncü bölümde **sonuç ve öneriler**, beşinci bölümde **kaynakça** yer almaktadır. Özellikle sonuç ve öneriler kısmını vurgulamak istiyoruz. Çünkü bu bölüm hazırlanırken, diğer bölümlerden elde edilen bilgilerin derlenerek özetlendiği, aynı zamanda yerel ve ulusal karar verici mekanizmalara, medya, akademi, sivil toplum ve özel sektör temsilcilerine **orta vadeli ve uzun erimli politika önerileri** ifade edilmiştir.

Sakarya Genç Gelişim ve Girişim Derneği olarak, katılımcıların da görüş ve önerilerini dikkate almak adına farklı teknikleri bir arada uyguladık. Bunlar sırasıyla **Ön Hazırlık Çalışmaları, Materyal Tasarlama, Eğitim programı hazırlama, Eğitim Çalışması, uygulama, yaygınlaştırma ve raporlama** olarak özetlenebilir. Bu kısımlara ait izlenimleri sonuç raporunda analiz ediyor olacağız.

Son olarak, Sakarya Genç Gelişim ve Girişim Derneği olarak ‘**Yapay Zeka Destekli Kadın Girişimciliği Yaygınlaşıyor!**’ isimli projenin yarattığı etkinin **orta ve uzun erimli olarak yerel/ulusal ölçekte sürdürülebilirliğini sağlayabilmek** ve çarpan katsayılarla güçlendirmek niyetinde olduğumuzun altını çizmek istiyoruz. Programa katılan, emek veren ve destek veren tüm gönüllülere, uzmanlara ve sivil toplum profesyonellerine teşekkür eder, bu çalışmanın **sivil toplumun gelişmesi adına sosyal etkisi yüksek, anlamlı kadın katılımına katkı** sağlayan bir çalışma olmasını dileriz.

Proje Koordinatörü

Esra PARUN KILIÇ

I. Bölüm Kuruma İlişkin Bilgiler

Genç Gelişim ve Girişim Derneği, (gggder.com) 2015 yılında gençler, kadınlar, engelliler, çocuklar ve dezavantajlı grupların **sosyal ve kültürel gelişimlerine** katkı sağlamak amacıyla kurulmuştur. Dernek hedeflerini hayata geçirmek için

- a) Eğitim, sağlık ve spor alanlarında çalışmalar,
- b) **Gençlik politikalarının iyileştirilmesinde** katkıda bulunmak,
- c) Gençlik arasında **yardımlaşma ve dayanışmayı** sağlamaktadır.

Dernek kendisini uluslararası gençlik projeleri üzerinde ayrıca konumlandırmıştır. Dernek, Sakarya yereli başta olmak üzere Marmara Bölgesi'nde **gençlik, kadın, engellilik ve çocuk çalışmaları** ile ilgili hak temelli faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Hazırlanan '**Yapay Zeka Destekli Kadın Girişimciliği Yaygınlaşıyor**' isimli projesi de derneğin ilgi alanları paralelinde kurgulanmıştır.

II. Bölüm Proje Özeti ve Arka Plan

Genç Gelişim ve Girişim Derneği koordinatörlüğünde, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi ve KIZILAY Kadın Sakarya İl Başkanlığı olarak, İçişleri Bakanlığı Proje destek sistemine yönelik hazırlanan proje önerisi '**Yapay Zeka Destekli Kadın Girişimcilerin Güçlenmesi**' konusu üzerinedir. Öneriyi hazırlarken ulusal ve uluslararası alanda konu hakkında hazırlanmış üst ölçekli dokümanları referans aldık. Bunlar Türkiye'nin de taraf olduğu, Birleşmiş Milletler (BM) düzeyindeki 9 temel insan hakları sözleşmesinden biri olan Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) yer almaktadır.

İlk olarak bu sözleşmeler arasında özellikle kadınların insan haklarını ve toplumsal cinsiyet eşitliğini odağına alan tek sözleşmedir. Uluslararası kadın hakları yasası olarak da kabul edilen CEDAW, sözleşmeye taraf olan ülkelerde kadın haklarının güvence altına alınmasını ve geliştirilmesini hedefleyen en yararlı araçlardan biridir. Gerçek eşitliği hedefleyen CEDAW, sözleşmeyi imzalayan devletlerin kadınlara yönelik ayrımcılığın tüm biçimlerini önlemek, kadınların toplumsal durumlarını iyileştirmek, toplumsal cinsiyet ilişkilerini ve toplumsal cinsiyete dayalı basmakalıp yargıları değiştirmek üzere taahhütlerde bulunmasını sağlar.

CEDAW, BM Genel Kurulu tarafından 1979'da kabul edildi, 1981'de yürürlüğe girdi ve Türkiye tarafından 1985 yılında imzalandı. Sözleşmenin imzalanması, taraf devletleri kadınlara karşı ayrımcılığın ortadan kaldırılması için somut adımlar atmakla ve CEDAW Komitesi'ne düzenli olarak kadının insan haklarının geliştirilmesi konusunda ülkedeki devlet uygulamalarını raporlamak ve sunmakla yükümlü kılar. Sözleşme uyarınca, taraf devletlerin, ilki Sözleşme'nin kabulünden bir sene sonra, diğerleri de her dört senede bir olmak koşulu ile ülke raporu / resmi rapor sunması gerekmektedir.

Kadın örgütlerinin CEDAW Komitesi'ne sunmak amacıyla "gölge" ya da diğer adıyla "alternatif" rapor hazırlamaları 1997 sonrasında çokça kullanılmaya başlanan bir uygulama haline geldi. Bu gölge raporlar, CEDAW'ın öngördüğü şekilde kadının insan haklarının gelişip gelişmediğine dair sivil bir bakış açısı sunan ve CEDAW Komitesi'nin ülkeler bazındaki inceleme sürecinin çok daha şeffaf ve katılımcı olmasını sağlayan etkili bir savunuculuk aracı olarak kullanılmaktadır.

Bütün bu bilgiler beraber değerlendirildiğinde;

- Temsili demokrasilerde seçimler yoluyla vatandaşların yetkilerini bir süreliğine ‘yöneticilere’ verdiği kabul edilir. Bununla birlikte **temsiliyet hakkı olan kadınlarında geride bırakılmaması gerekmektedir.**

- İkinci olarak **dezavantajlı bölgelerde** yaşamını sürdüren kadınların hizmet alma süreçlerine katılımının önünde **mali, kültürel ve coğrafi kısıtlamalar** bulunmaktadır.

- Türkiye’nin de taraf olduğu Birleşmiş Milletler Kadın Hakları Sözleşmesi değerlendirildiğinde **‘hizmet alma’ konusunda bir eksiklik** söz konusudur.

Bu noktada dernek olarak, İçişleri Bakanlığı’nın Prodes Programı’nın çağrısıyla da uyumlu bir şekilde, **Yapay Zeka Destekli Kadın Girişimciliği Yaygınlaşıyor! isimli** projemizi sunmuştuk. Yukarıda ifade edilen sorun alanlarına yönelik de projenin amacı ve hedef kitlesi ise aşağıda kısaca özetlenmiştir.

a) **Projenin Amacı:** ‘Yapay Zeka Destekli Kadın Girişimciliği Yaygınlaşıyor! İsimli projemizin ana amacı **girişimci kadınların gelişen teknolojiye uzak kalmamasını ve yapay zeka araçlarını öğrenmesini** teşvik etmektir. Bu sayede yerelde kadın katılımı politikaları belirlenirken kadınlar edilgen konumda değil, etken konumda olacaklardır.

b) **Projenin Hedefi:** Sakarya ilinde ikamet eden girişimci veya girişimci olmak isteyen kadınların yapay zeka araçlarını derinlemesine öğrenerek çift taraflı bir öğrenme süreci gerçekleştirmektir.

c) **Hedef Kitlesi:** Projenin hedef kitlesi ikiye ayrılmaktadır. Birincisi şuan çalışan girişimci kadınlar, ikincisi ise girişimci olmak isteyen ama bu çalışmaya nerden başlayacağını bilmeyen ve Sakarya ilinde ikamet eden kadınlar.

d) **Hedef Kitlenin Gereksinimleri:** Hedef kitle, birçok yerelde olduğu gibi ‘kadınların anlamlı katılımı ve yapay zeka destekli girişimcilik’ üzerine yeterince bilgi sahibi olmamakla birlikte, farkındalığa da sahip değildir. Bu sebeple yapay zeka destekli kadın girişimciliği konusuna ilişkin, hangi araçların ne zaman ne kadar, nasıl bir biçimde kullanılacağına dair teknik bir ihtiyaç söz konusudur.

III. Bölüm Proje Uygulaması

Bu bölümde proje kapsamında uygulanan faaliyetler detaylı olarak çıktıları birlikte paylaşılabacaktır. Çıktılar, İçişleri Bakanlığı Sivil toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü hedefleri ile uyumlu bir biçimde kategorize edilmiştir.

Genç Gelişim ve Girişim Derneği koordinatörlüğünde, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi ve KIZILAY Kadın Sakarya İl Başkanlığı olarak hazırlanan ‘**Yapay Zeka Destekli Kadın Girişimciliği Yaygınlaşıyor**’ isimli projemizin **Beş alt faaliyeti** bulunmaktadır. Bu faaliyetler sırasıyla;

- 1) Ön Hazırlık Çalışması,
- 2) Eğitim Materyalleri hazırlanma faaliyeti,
- 3) Eğitimci eğitimi faaliyetleri,
- 4) Eğitimlerin yaygınlaştırma faaliyetleri,
- 5) Raporlama ve final olarak özetlenebilir.

1- Ön Hazırlık Çalışması;

Genç Gelişim ve Girişim Derneği koordinatörlüğünde, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi ve KIZILAY Kadın Sakarya İl Başkanlığı olarak hazırlanan ‘Yapay Zeka Destekli Kadın Girişimciliği Yaygınlaşıyor’’ isimli projenin ilk faaliyeti ‘**Ön Hazırlık Çalışması**’ olarak belirlenmiştir. Bu çalışma Üniversite ve kızılal ortaklığında Kadın Dernekleri, Kadın Federasyonları, Sakarya Büyükşehir Belediyesi, 16 İlçe Belediyesi, 16 İlçe Kaymakamlığı, KIZILAY Kadın Sakarya İl Başkanlığı ve aktivistlerin katılımıyla Sakarya merkezde düzenlenmiştir.

Bu çalışmaya katılan tüm kamu kurumları, sivil toplum örgütleri ve özel sektör kuruluşları ile ihtiyaç analizi yapılmış, saha çalışmaları yapılmış ve Sakarya ilinde kadın girişimcilerin potansiyel olarak oranı en yüksek olan alanlara ağırlık verilmesi planlanmıştır;

- a) Derneğimiz, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi ve KIZILAY Kadın Sakarya İl Başkanlığınca 16 ilçede ikamet eden girişimci kadınlar ve kadın kooperatifler tespit edilmiştir,
- b) Ortalama 3000 girişimci kadına ulaşma hedefi koyularak çalışmalara başlanmış,
- c) Eğitime uygun alanlar tespit edilmiş,
- d) Eğitim Materyalleri oluşturulmuş,
- e) Eğitim planlamaları yapılmış,
- f) Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesinde Eğitimci Eğitimi Alınmıştır.

2- Eğitim Materyalleri Hazırlanma Faaliyeti,

Akademi destekli Yapay Zeka Destekli Kadın Girişimciliği Eğitimi içeriği ve program Sunumu hazırlanmıştır. Bu eğitimleri interaktif yapmak amacıyla yaygın eğitim metotları kullanılmış ve girişimci kadınların alanlarına göre pratik uygulamalar yapılmıştır. Tüm içerikler açık kaynaak olarak paylaşılmış ve proje kapsamında eğitimci olan 30 girişimci kadının sürdürülebilir olarak il genelinde yaygınlaştırma yapabilmesi için web sitemizde bilgileri yayınlanmıştır.

3- Eğitimlerin Özne Olan Kadın Girişimciler Tarafından Yaygınlaştırılması,

Sakarya il genelinde 8 ay sürecek eğitim faaliyetleri devam etmektedir. Bu kapsamda 3000 girişimci kadına ulaşılmıştır. Eğitimlerin profesyonel olarak ilerleyebilmesi için Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, KIZILAY Kadın Sakarya İl Başkanlığından da destek alınmıştır.

4- Pratik Yapma ve Yaygınlaştırma Faaliyetleri,

Proje başladıktan hemen sonra projenin görünürlük ve yaygınlaştırma faaliyetleri başlamış ve web sitemiz, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, KIZILAY Kadın Sakarya İl Başkanlığı web sitesi, sosyal medya hesaplarımız, yerel kanallar, yerel gazetelerde yaygınlaştırma faaliyetleri yapılmıştır. Projenin eğitim ve farkındalık faaliyetlerinin uygulamalı olarak ilerlemesi için Sakarya il genelinde faaliyet gösteren SODAM’larda uygulamalar tatbik edilmiştir.

5) Raporlama ve Final;

Projemiz sonunda Sakarya il genelinde ve Ulusalda girişimci kadınların yapay zeka araçlarını kendi alanlarında kullanmaya hazır hale gelmesi için oluşturulan materyaller, görünürlük malzemeleri, çıktılar, videolar, eğitim içerikleri raporlanmış ve toplamda 3000 kadına bire bir ulaşılarak proje hedeflenen sayıya ulaşılmıştır. Final çalıştayın da yapay zeka uzmanları, eğitimci, sivil toplum yöneticileri ile bir araya gelinerek projenin sürdürülebilirliği ile ilgili çalışmalar yapılarak projenin nihai sonucu hakkında çalışmalar yayınlayacaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Derneğimiz, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi ve KIZILAY Kadın Sakarya İl Başkanlığı olarak hazırladığımız, **İçişleri Bakanlığı İl Sivil Toplumla ilişkiler** tarafından desteklenen ve Yapay Zeka Destekli Kadın Girişimciliği Yaygınlaşıyor” isimli proje uygulanmaktadır. 2024 yılı sonuna kadar devam edecektir.

Projede, Sakarya yerinde ikamet eden **3000 kadın girişimciye** ulaşılarak birçok faaliyet gerçekleştirilmiştir. Ardından çıktılar yayınlanmıştır. Bu çalışmalarda sadece kadınların eğitim alması değil ‘kadınların anlamlı katılımı’ adına da çıktılar elde edilmiştir. Şöyle ki;

- Girişimci kadınlara sivil toplum bilinci verilmiş,
- Girişimci kadınların proje tabanlı eğitimlere dahil edilmesi sağlanmış,
- Girişimci kadınların çalışmalarda yer alıp planlama faaliyetlerine katılması sağlanmış,
- Girişimci kadınların eğitmen eğitimi alarak eğitmen olmaları sağlanmış,
- Kadın-erkek eşitliği atölyeleri ile toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığı yaratılmış,
- Birleşmiş Milletler Kadın Hakları sözleşmesi gereği kadınların hak temelli çalışmalara katılması sağlanmıştır.

Kaynakça

<https://kadinininsanhaklari.org/savunuculuk/uluslararası-sozlesmeler-ve-mekanizmalar/cedaw/>
<https://ankaraka.org.tr/kadınların-yetenek-kazanımı-icin-yapay-zeka-araclarinin-kullanimi-egitim-kampi>
<https://www.btkakademi.gov.tr/>

‘Yapay Zeka Destekli Kadın Girişimciliği Yaygınlaşıyor’ İsimli Projenin Haber Linkleri

<https://www.bizimsakarya.com.tr/sakaryada-6-bin-girisimci-kadina-yapay-zeka-egitimi-verilmesi-amaclaniliyor>
<https://medyabar.com/haber/20254589/sakaryada-6-bin-girisimci-kadina-yapay-zeka-egitimi-verilmesi-amaclaniliyor>
<https://www.haberx.com/yerel/sakaryada-kadin-girisimciler-icin-yapay-zeka-destegi/>
<https://www.24saatgazetesi.com/sakaryada-6-bin-girisimci-kadina-yapay-zeka-egitimi-verilmesi-amaclaniliyor>
https://sozsakarya.com/haber/20254411/sakaryada-6-bin-girisimci-kadina-yapay-zeka-egitimi#google_vignette
<https://www.sakaryayerelhaber.com/haberleri/yapay+zek%C3%A2>
<https://www.youtube.com/watch?v=9NCsTz1rGek>
<https://www.haberler.com/guncel/sakarya-da-yapay-zeka-destekli-kadin-girisimciligi-projesi-baslatildi-17350268-haberi/>
<https://sakaryayenigun.com.tr/foto/20255100/sakaryada-6-bin-girisimci-kadina-yapay-zeka-egitimi-verilmesi-amaclaniliyor>
<https://sozsakarya.com/haberleri/genc-gelisim-ve-girisim-dernegi>
<https://www.trthaber.com/etiket/yapay-zeka/>
<https://haber.subu.edu.tr/tr/node/1652>
https://haber.subu.edu.tr/tr/node/1652?fbclid=PAZXh0bgNhZW0CMTEAAab3wY4yaUSwxulGLbaS2MY-9MmHpfmDZyMzCSb_GWgXgKNKFHQn_02hxAY_aem_AdBiiF8tHZujRwq8JMwzdNXJdxdbIEY92bS4b6Rx_Q3EeEXeXGCD4H-9U6llkmbpRYQhSpHDuN6K3w7n7nwv7gqPM
https://www.instagram.com/stories/subuofficial/3374170240298918718?utm_source=ig_story_item_share&igsh=MTlnM29xMXR4Zjkz
<https://www.ozgurkocaeli.com.tr/haberleri/genc-gelisim-ve-girisim-dernegi>
<https://www.24saatgazetesi.com/haberleri/genc-gelisim-ve-girisim-dernegi>

İletişim:
Esra PARUN KILIÇ (Proje Koordinatörü)
gengcelisimvegirisim@gmail.com
gggder.com